

PARIMI I "5 TË DREJTAVE"

në administrimin e barnave

Kontrolli themelor para çdo doze — një kontroll i vetëm mund të parandalojë një dëm serioz

Parimi i "5 të drejtave" (5 Rights) është kontrolli standard që çdo profesionist shëndetësor duhet ta kryejë përpara administrimit të çdo doze bari. Ai shërben si linjë e fundit mbrojtëse kundër gabimeve që mund të kenë ndodhur më herët në zinxhirin e recetimit ose dispensimit.

Skemë: 5 kontrollet e detyrueshme para administrimit

SHPJEGIMI I SECILËS TË DREJTË

1. PACIENTI I SAKTË

A po e administroj barin te pacienti për të cilin është përshkruar?

Si verifikohet: Kontrolllo dy identifikues (emër e mbiemër + datëlindje, ose byzylykun identifikues); asnjëherë mos u mbështet vetëm te numri i dhomës/shtratit.

Shembull gabimi: Dy pacientë me emra të ngjashëm në të njëjtën repart marrin terapi të këmbyer.

2. BARI I SAKTË

A është ky produkti farmaceutik i saktë, ashtu siç është përshkruar?

Si verifikohet: Krahaso emrin e barit në etiketë me urdhrin mjekësor tri herë (gjatë marrjes, përgatitjes dhe para administrimit).

Shembull gabimi: Ngatërrim mes dy barnave me emra të ngjashëm (LASA) të depozituar pranë njëri-tjetrit.

3. DOZA E SAKTË

A përputhet sasia e barit që po jap me atë të përshkruar?

Si verifikohet: Rillogarit dozën, veçanërisht te pediatria dhe barnat me interval terapeutik të ngushtë; kontroll i dyfishtë për barnat me rrezik të lartë.

Shembull gabimi: Dhjetëfishim i dozës për shkak të gabimit në pozicionin decimal (0.5 mg në vend të 5 mg).

4. RRUGA E SAKTË

A po e administroj barin nëpërmjet rrugës së përshkruar (oral, IV, IM, SC...)?

Si verifikohet: Kontrolllo urdhrin dhe formulimin e barit (disa forma janë vetëm për një rrugë specifike); mos ndrysho rrugën pa konfirmim mjekësor.

Shembull gabimi: Administrim intravenoz i një bari të përgatitur vetëm për përdorim oral.

5. KOHA E SAKTË

A po e jap barin në kohën dhe intervalin e duhur?

Si verifikohet: Respekto orarin e përshkruar dhe intervalet mes dozave; kontrollo nëse doza e fundit është dhënë tashmë.

Shembull gabimi: Dozë antibiotiku e dhënë dy herë brenda një ore për shkak të mungesës së dokumentimit.

PËRTEJ 5 TË DREJTAVE — SHTOJCA MODERNE

- **6. E drejta e dokumentimit:** çdo administrim regjistrohet menjëherë — koha, doza, personi që e ka dhënë.
- **7. E drejta e arsyes:** kupto pse pacienti po e merr këtë bar, jo vetëm si ta japësh.
- **8. E drejta e refuzimit:** pacienti ka të drejtë të refuzojë barin; refuzimi dhe arsyeja dokumentohen.
- **9. E drejta e vlerësimit:** vlerëso përgjigjen dhe efektet e barit pas administrimit.

Mbani mend: "5 të drejtat" nuk janë formalitet — janë kontrolli i fundit që qëndron mes pacientit dhe një gabimi të mundshëm. Kryejini gjithmonë, edhe kur jeni nën presion kohor.